

Aan de minister van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer
Mevrouw dr. J.M. Cramer
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

DATUM 24 april 2007
KENMERK CGM/070424-01
ONDERWERP Advies classificatie *Afrikaanse paardenpestvirus*

Geachte mevrouw Cramer,

Naar aanleiding van de aanwezigheid van een vector die in staat is tot verspreiding van het *Afrikaanse paardenpestvirus* in Nederland, deelt de COGEM u het volgende mee.

Samenvatting:

Het *Afrikaanse paardenpestvirus* veroorzaakt met name in Afrika onder paardachtigen de ernstige ziekte Afrikaanse paardenpest, waarbij de mortaliteit 70-95% kan bedragen. Het virus wordt overgedragen door knutten, waarvan *Culicoides imicola* als belangrijkste wordt gezien. Deze komt niet in Nederland voor. Daarnaast is hoogstwaarschijnlijk ook *C. obsoletus* verantwoordelijk voor verspreiding. Deze vector was het afgelopen jaar de oorzaak van de verspreiding van het *Bluetongue virus* en van de uitbraak van de ziekte blauwtong onder schapen in Nederland, België en Duitsland.

In 2006 heeft de COGEM een advies uitgebracht over de indeling van dierpathogene virussen, welke gebaseerd is op verschillende criteria. In dit advies is onder meer het *Afrikaanse paardenpestvirus* behandeld en ingeschaald als een pathogeniteitsklasse 2 organisme. De afwezigheid van een vector verantwoordelijk voor verspreiding van het virus in Nederland vormt de basis van deze inschaling. Echter, nu blijkt dat *C. obsoletus* als geschikte vector ook in Nederland aanwezig is. Hierdoor kan het virus zich in principe in Nederland verspreiden. Aangezien het virus daarnaast een ziekte veroorzaakt die gekenmerkt wordt door een hoge mortaliteit, adviseert de COGEM om *Afrikaanse paardenpestvirus* in te delen in een hogere pathogeniteitsklasse, namelijk klasse 3. De COGEM is van mening dat deze indeling, tezamen met bijbehorende inrichtings- en werkvoorschriften, de veiligheid voor mens en milieu bij ggo-werkzaamheden met het virus waarborgen.

De door de COGEM gehanteerde overwegingen en het hieruit voortvloeiende advies treft u hierbij aan als bijlage.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Prof. dr. ir. Bastiaan C.J. Zoeteman
Voorzitter COGEM

c.c. Dr. ir. B.P. Loos
Dr. I. van der Leij

Classificatie van het *Afrikaanse paardenpestvirus*

COGEM advies CGM/070424-01

Inleiding

In april 2006 heeft de COGEM een advies uitgebracht over de classificatie van dierpathogene virussen (1). Zij heeft hierin een nieuwe systematiek voor de indeling van dergelijke pathogenen in pathogeniteitsklassen gegeven. Indeling geschiedt op basis van verschillende classificatiecriteria welke zijn weergegeven in het advies (1). Daarnaast is aangegeven welke fysiologische inperking betrekking heeft op de verschillende pathogeniteitsklassen. In het advies zijn tevens verschillende dierpathogene virussen geclassificeerd, waaronder het *Afrikaanse paardenpestvirus* (1).

Destijds is het *Afrikaanse paardenpestvirus* ingedeeld in pathogeniteitsklasse 2 (1). Hieraan is toegevoegd dat wanneer het verspreidingsgebied van vectoren en virus zich uitbreidt, de indeling herzien moet worden. Onlangs is een vector welke vermoedelijk verantwoordelijk is voor overdracht van het virus aangetroffen in Nederland.

Afrikaanse paardenpestvirus

Het *Afrikaanse paardenpestvirus* (*African horse sickness virus*; AHSV) behoort tot de *Orbivirussen* en veroorzaakt de ziekte Afrikaanse paardenpest onder paardachtigen (2). Hoewel zebra's en ezels slechts zelden klinische symptomen vertonen, is de ziekte met een mortaliteit tot 95% ernstig te noemen bij paarden (2). Klinische symptomen kunnen zich uiten in koorts, vochtophoping, bloedingen en hart- en longproblemen. Een geïnfecteerd dier kan binnen enkele dagen dood gaan, zelfs voordat symptomen opgemerkt worden (2).

Zebra's worden gezien als de natuurlijke gastheer en men vermoedt dat ze belangrijk zijn voor de persistentie van het virus in Afrika. Gezien de hoge mortaliteit onder paarden, wordt vermoed dat deze dieren slechts als incidentele gastheer fungeren (2). Daarnaast blijkt dat onder andere honden onder laboratoriumomstandigheden ook geïnfecteerd kunnen raken met het virus. Bovendien kunnen honden geïnfecteerd raken door het eten van besmet paardenvlees (2).

AHSV is endemisch in tropische en subtropische gebieden van Afrika. In de jaren tachtig hebben enkele uitbraken van het virus plaatsgevonden in Spanje en Portugal. De eerste uitbraak werd veroorzaakt door geïmporteerde zieke zebra's uit Afrika, waarna het virus enkele jaren overwinterde en zo voor hernieuwde uitbraken zorgde. Persistentie van het

virus was destijds mogelijk in de zuidelijke regio's, omdat de vector (*Culicoides* spp., oftewel knutten) verantwoordelijk voor overdracht, de hele winter actief bleven vanwege de milde klimaatomstandigheden (2).

De belangrijkste vector van AHSV is *Culicoides imicola*, welke niet voorkomt in West- en Noord-Europa. Daarnaast bestaan er sterke vermoedens dat onder andere *C. obsoletus* AHSV kan overdragen (2). Deze vector is verantwoordelijk gebleken voor de overdracht van het *Bluetongue virus* en daarmee voor de uitbraak van de ziekte blauwtong onder schapen het afgelopen jaar in Nederland, België en Duitsland. Overigens heeft de COGEM in 2006 een advies uitgebracht over de pathogeniteitsklasse van het *Bluetongue virus* (3).

Nederland beschikt over een rampenplan dat in werking treedt ingeval van een uitbraak van AHSV (4). Hierin staat onder meer beschreven dat dieren aanwezig op de plaats van de uitbraak worden geruimd en dat dieren binnen een omtrek van 20 km van de uitbraak worden gevaccineerd. Daarnaast kan ook een vervoersverbod ingesteld worden (4).

Conclusie en Advies

Het AHSV is in het COGEM advies betreffende de classificatie van dierpathogene virussen ingedeeld in pathogeniteitsklasse 2 (1). Een van de overwegingen hiervoor had betrekking op het ontbreken van een geschikte vector in Nederland waardoor verspreiding van het virus niet zou optreden.

Uit recente uitbraken van blauwtong in Nederland blijkt echter dat een geschikte vector, *C. obsoletus*, voor verspreiding van AHSV sinds kort wel aanwezig is in Nederland. Vermoedelijk is klimaatverandering hier de oorzaak van. Aangezien het virus daarnaast een ziekte veroorzaakt die gekenmerkt wordt door een hoge mortaliteit, acht de COGEM een herziening van haar advies over dierpathogene virussen noodzakelijk. De commissie adviseert om AHSV in te delen in een hogere pathogeniteitsklasse, namelijk klasse 3. In haar eerder uitgebrachte advies heeft de COGEM ook inrichtings- en werkvoorschriften toegekend aan de verschillende pathogeniteitsklassen (1). Naar de mening van de COGEM waarborgen de indeling en de voorschriften de veiligheid voor mens en milieu bij ggo-werkzaamheden met het virus.

Referenties

1. COGEM (2006). Classificatie van dierpathogene virussen (CGM/060420-04).
2. Mellor, P.S., Hamblin, C. (2004). African horse sickness. *Vet. Res.* 35: 445-466.
3. COGEM (2006). Classificatie van *Bluetongue virus* (CGM/061024-03).
4. Ministerie LNV (2002). African horse sickness contingency plan for the Netherlands.